

**PRZEGLĄD ZACHODNIOPOMORSKI
ROCZNIK XXXI (LX) ROK 2016 ZESZYT 3**

JAN STRZAŁKA, ZBIGNIEW PORADA*

**WSPÓLPRACA ELEKTRYKÓW KRAKOWSKICH I LWOWSKICH
DO 1939 ROKU**

Słowa kluczowe: Stowarzyszenie Elektryków Polskich, SEP, Oddział Krakowski SEP
Keywords: Association of Polish Electricians, SEP, the Cracow Section of the SEP

Wprowadzenie

Na ziemiach polskich, do pierwszych prób utworzenia stowarzyszenia technicznego doszło we Lwowie. W końcu 1862 roku inicjatywę w tym względzie podjęli lwowscy inżynierowie: Wincenty Kühn – radca budownictwa krajowej dyrekcji skarbu, Aleksander Reisinger – wieloletni (1849–1871) dyrektor lwowskiej Akademii Technicznej oraz Adolf Gabriely i Gustaw Peschke – profesorowie tej Akademii Technicznej. Na zebraniu, które odbyło się 16 grudnia 1862 roku powołano do życia Towarzystwo dla Pielęgnowania i Rozpowszechniania Wiadomości Technicznych, Przemysłowych i Przyrodniczych, ale jego statut władze wiedeńskie zatwierdziły dopiero 22 lutego 1866 roku. W początkowym okresie Towarzystwo miało charakter niemiecki, dlatego też statut i pierwsze sprawozdanie wydano w języku niemieckim¹.

* dr inż. Jan Strzałka, Stowarzyszenie Elektryków Polskich, Oddział w Krakowie, e-mail: biuro@sep.krakow.pl; dr hab. Zbigniew Porada prof. PK, Politechnika Krakowska, Wydział Inżynierii Elektrycznej i Komputerowej, e-mail: zporada@op.pl.

¹ J. Piłatowicz, *Technicy Lwowa i Krakowa wobec perspektywy odzyskania przez Polskę niepodległości*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 1999, nr 3–4, s. 89.

Największą aktywność Towarzystwo wykazywało w 1867 roku, skupiając w swoich szeregach 114 członków, ale już w następnym roku rozpoczął się jego długotrwały kryzys. Jeszcze w 1874 roku zdołano zmobilizować środowisko i wydać pierwszy i jedyny zeszyt „Czasopisma Technicznego” pod redakcją Jana Nepomucena Frankego – profesora mechaniki w Akademii Technicznej, ale w następnych latach działalność Towarzystwa zamierała i formalnie rozwiązano się ono w 1879² roku.

Pomysł założenia nowego, tym razem już wyłącznie polskiego, stowarzyszenia technicznego zaczęli forsować jesienią 1876 roku młodzi inżynierowie, pracujący przeważnie na kolei oraz architekci, którym przewodził Karol Maszkowski – profesor Akademii Technicznej. Kierowana przez niego grupa opracowała w lutym 1877 roku statut Towarzystwa Ukończonych Techników, zatwierdzony przez władze 22 marca 1877 roku. Stwierdzano w nim, że:

celem Towarzystwa jest łączenie techników po ukończeniu studiów w instytucjach technicznych w jedno wspólne ognisko dla wzbudzenia zamiłowania fachowego i obznajomienia się z postępem nauk technicznych oraz udzielanie wzajemnej pomocy materialnej i moralnej, pośrednio lub bezpośrednio³.

W pierwszym walnym zebraniu 30 maja 1877 roku, w sali fizyki Akademii Technicznej, wzięło udział 40 inżynierów. Wybrano wówczas zarząd, który wyłonił spośród swoich członków przewodniczącego – barona Romana Gostkowskiego. W 1878 roku zmieniono dotychczasową nazwę na Towarzystwo Politechniczne⁴.

W tym czasie podobne stowarzyszenie techniczne powstało również w Krakowie. Z inicjatywą utworzenia Krakowskiego Towarzystwa Technicznego (KTT) wystąpił w 1876 roku inżynier budowlany Maciej Moraczewski. Na przełomie lat 1876/1877 sformułowano statut i uzyskano jego zatwierdzenie. 15 maja 1877 roku przewodniczącym stowarzyszenia wybrano dr Pawła Brzezińskiego – dyrektora Instytutu Techniczno-Przemysłowego, a jego zastępcą został inż. Jan Matuła. Wśród założycieli KTT znalazło się też wielu nauczycieli Instytutu Techniczno-Przemysłowego (od 1880 r. – Państwowa Szkoła Przemysłowa).

² Tamże, s. 90.

³ Tamże.

⁴ *Polskie Towarzystwo Politechniczne we Lwowie 1877–1927. Księga Pamiątkowa*, red. M. Matkiewicz, Lwów 1927, s. 4.

Propozycje zjednoczenia płynące ze Lwowa odrzucono, natomiast rozważano możliwość wydawania wspólnego czasopisma, ale wobec tego, że lwowscy inżynierowie chcieli zatrzymać dla siebie wyłączność redagowania, w Krakowie postanowiono założyć w 1880 roku własny miesięcznik „Czasopismo Techniczne”, którego redakcję stanowili inżynierowie: Jan Matula, Władysław Żatkiewicz, Władysław Rozwadowski, Jan Wdowiszewski i Karol Zaremba.

„Czasopismo Techniczne”, drukowane w nakładzie zaledwie 200 egzemplarzy, napotkało olbrzymie trudności finansowe, dlatego w 1882 roku nawiązano rozmowy z Towarzystwem Politechnicznym we Lwowie, w wyniku których w latach 1883–1890 wydawano wspólny organ „Czasopismo Techniczne”⁵.

W latach 1890–1899 ponownie podjęto próbę prowadzenia własnego pisma – „Czasopisma Towarzystwa Technicznego Krakowskiego”, zakończoną jednak niepowodzeniem. Po jego likwidacji technicy krakowscy rozpoczęli wydawanie „Architekta” (1900–1915) – miesięcznika poświęconego budownictwu i architekturze.

Pod koniec XIX wieku w działalność Towarzystwa Politechnicznego jak i Krakowskiego Towarzystwa Technicznego włączyli się też inżynierowie elektrycy ze Lwowa i Krakowa.

Elektrycy krakowscy i lwowscy przed pierwszą wojną światową

W 1883 roku na Rynku w Krakowie odbyły się uroczystości związane z 200. rocznicą odsieczy wiedeńskiej i wówczas do zasilania lamp łukowych, iluminujących miasto, pierwszy raz zastosowano „maszynę dynamo-elektryczną” wytwarzającą prąd elektryczny⁶.

Istniejący od roku 1893 roku Teatr Miejski w Krakowie (od 1909 r. nosi nazwę im. Juliusza Słowackiego), był zasilany przez teatralną elektrownię umieszczoną obok budynku teatru, która spełniała swoją rolę do 1905 roku⁷. W tym roku teatr podłączono do nowo powstałej Elektrowni Miejskiej. Wcześniej jednak obecna dzielnica Krakowa – Podgórze (do 1915 r. było osobnym miastem) miało już swoją elektrownię o mocy 600 kW działającą od 1899 roku, a również krakowskie

⁵ M. Dąbrowski, *Książka pamiątkowa jubileuszu Krakowskiego Towarzystwa Technicznego 1877–1902*, Kraków 1902, s. 2–3.

⁶ *Energetyka krakowska 1905–2005*, red. J. Lach, Kraków 2005, s. 30.

⁷ Tamże, s. 31.

tramwaje miały własną elektrownię, zasilającą sieć elektryczną pierwszych linii tramwaju elektrycznego od 1901 roku⁸.

Okolo 1904 roku krakowscy elektrycy związani z krakowskimi elektrowniami, włączyli się w działalność Krakowskiego Towarzystwa Technicznego (KTT), a do najbardziej aktywnych elektryków tego okresu należeli inżynierowie: Stanisław Bieliński, Henryk Dubeltowicz, Kazimierz Gayczak i Leonard Zgliński⁹. Wcześniej jednak, bo już w roku 1882 w ramach działalności odczytowej Towarzystwa został ogłoszony przez inż. Szczęsnego Zarembę odczyt *O obecnym stanie oświetlenia elektrycznego*, a był to pierwszy odczyt o tematyce elektrycznej prezentowany w KTT. Odczyty o takiej tematyce wygłaszano w KTT także w 1883, 1884 i 1901 roku¹⁰.

Pierwszym zrzeszeniem elektryków we Lwowie była Sekcja Elektrotechniczna, działająca jeszcze nieformalnie od 1901 roku, przy Towarzystwie Politechnicznym¹¹, a inicjatorem pierwszych zebrań elektryków był inż. Józef Tomicki, dyrektor Miejskich Zakładów Elektrycznych. Wcześniej jednak, bo w 1882 roku na I Zjeździe Techników Polskich w Krakowie, elektrycy lwowscy zaznaczyli swoją obecność, gdyż inż. Roman Gostkowski wygłosił tam referat *O zastosowaniu elektryczności do przenoszenia siły*. Inżynier Gostkowski był wówczas inspektorem kolei we Lwowie, a później rektorem Szkoły Politechnicznej w tym mieście¹². Referaty o tematyce elektrycznej były też wygłaszane na kolejnych Zjazdach Techników Polskich w 1886 i 1894 roku. Elektrycy lwowscy położyli także duże zasługi w pracach nad słownictwem elektrycznym, czynnie reprezentując elektrotechnikę w Komisji Słownikowej, która działała od początku lat osiemdziesiątych XIX wieku przy Towarzystwie Politechnicznym we Lwowie.

W latach 1904–1907 nastąpiło zwolnienie tempa prac elektryków lwowskich dotyczących słownictwa. Działalność Sekcji w tych latach ograniczała się do wygłaszania referatów i odczytów w Towarzystwie Politechnicznym. Systematycznie jednak wzrastała rola i wpływy elektryków w Towarzystwie. O pozycji elektryków lwowskich w Towarzystwie Politechnicznym świadczy fakt powołania

⁸ Tamże, s. 32.

⁹ A. Juszczyński i in., *60 lat Oddziału Krakowskiego Stowarzyszenia Elektryków Polskich*, Kraków 1979, s. 5–6.

¹⁰ M. Dąbrowski, *Książka...*, s. 2–17.

¹¹ J. Strzałka, *Oddział Lwowski Stowarzyszenia Elektryków Polskich*, Kraków 2009, s. 4–6.

¹² Tamże, s. 7–8.

w 1905 roku Gabriela Sokolnickiego na sekretarza Komisji Słownikowej oraz nadania godności członka honorowego Towarzystwa zasłużonemu profesorowi elektrotechniki inż. Romanowi Dzieślewskiemu w 1907 roku.

WzmóŜona działalność związana z tworzeniem słownictwa z zakresu elektryki datuje się od końca 1907 roku, kiedy do pracy włączył się Kazimierz Drewnowski, który doprowadził do formalnego powołania Sekcji Elektrotechnicznej – zebranie organizacyjne odbyło się w marcu 1908 roku przy udziale 21 członków założycieli. Na przewodniczącego wybrano inż. Kazimierza Drewnowskiego, sekretarzem został Tadeusz Gayczak. Wśród członków założycieli byli profesoro- wie i wykładowcy Politechniki Lwowskiej: Roman Dzieślewski, Waclaw Günther, Edwin Hauswald, Ignacy Mościcki i Gabriel Sokolnicki¹³.

Członkowie Sekcji Elektrotechnicznej przy Towarzystwie Politechnicznym we Lwowie brali czynny udział w zorganizowanym we Lwowie w 1910 roku V Zjeździe Techników Polskich, na którym wystąpili z licznymi referatami z elektrotechniki oraz wieloma wnioskami w sprawach m.in. szkolnictwa elektrotechnicznego, przepisów, słownictwa, statystyki elektrowni na ziemiach polskich. W V Zjeździe Techników Polskich uczestniczyło 30 elektryków, w tym 12 ze Lwowa oraz kilku z Krakowa.

Z inicjatywy krakowskich elektryków, a także przy współpracy z elektrykami lwowskimi, w 1912 roku w Krakowie odbył się II Zjazd Elektrotechników Polskich (I zjazd odbył się w Warszawie w 1903 r.), w którym uczestniczyli nie tylko elektrycy ze Lwowa i Krakowa, ale także kilka osób z zaboru rosyjskiego i niemieckiego. W trakcie Zjazdu wygłoszono wiele referatów fachowych i organizacyjnych, m.in. o konieczności utworzenia stałej organizacji elektrotechników polskich. Zjazd powziął też uchwałę odnośnie do utworzenia krajowego biura elektrotechnicznego, wydania statystyki elektrowni miejskich na ziemiach polskich oraz podjął uchwały w sprawach szkolnictwa technicznego i słownictwa.

Podczas V zjazdu techników polskich utworzono oddzielną sekcję elektrotechniczną, którą można uważać za pierwszą próbę ogólnopolskiego zjazdu elektrotechników¹⁴. Następnym zjazdem planowano zorganizować w Warszawie w 1914 roku.

W kwietniu 1914 roku krakowscy elektrycy działający w Krakowskim Towarzystwie Technicznym formalnie założyli Sekcję Elektrotechniczną, a jej

¹³ Tamże, s. 9–10.

¹⁴ J. Strzałka, *Oddział...*, s. 20.

pierwszym prezesem został inż. Stanisław Bieliński. Działalność Sekcji zainaugurował odczyt wygłoszony przez prof. W. Chrzanowskiego ze Lwowa. Sekcja krakowska zajmowała się pracami nad słownictwem elektrycznym, działalnością odczytową i sprawami koncesjonowania przemysłu elektrotechnicznego. Sekcja współpracowała z Sekcją Elektrotechniczną Towarzystwa Politechnicznego we Lwowie (od 1913 r. nosiło ono nazwę – Polskie Towarzystwo Politechniczne¹⁵) szczególnie w pracach nad słownictwem elektrotechnicznym.

Pierwsza wojna światowa osłabiła działalność Sekcji Elektrotechnicznych zarówno w Krakowie, jak i we Lwowie, a do znacznego ożywienia doszło dopiero w 1918 roku.

Działalność Krakowskich i Lwowskich Oddziałów SEP w okresie międzywojennym

Po pierwszej wojnie światowej wspólna działalność elektryków krakowskich i lwowskich koncentrowała się na tworzeniu ogólnopolskiej organizacji elektrotechników.

W zdecydowanej większości elektrycy polscy byli jednomyślni w sprawie konieczności zjednoczenia wysiłków i poczynań elektryków polskich z 3 dawnych zaborów. Różnice zdań dotyczyły jedynie formy zjednoczenia. Część dyskutantów wyobrażała sobie konsolidację elektryków bez zrywania więzów ze stowarzyszeniami technicznymi, w ramach których pracowały poszczególne koła lub sekcje elektrotechniczne. Pogląd ten, reprezentowany m.in. przez elektryków warszawskich, motywowano zbyt szczupłą liczbą elektryków polskich i trudnościami natury finansowej. Pozostała część dyskutantów opowiadała się za stworzeniem odrębnego stowarzyszenia elektryków. Ten ostatni pogląd podzielali też elektrycy lwowscy i krakowscy¹⁶.

Rok 1919 upłynął na przygotowaniu do udziału w czerwcowym Ogólnopolskim Zjeździe Elektrotechników w Warszawie. Temu też służył udział członków Sekcji lwowskiej w zorganizowanym w dniu 4 stycznia 1919 r. w Krakowie zebraniu kierowników kilkunastu elektrowni publicznych z obszaru b. Galicji, na którym zapadły m.in. uchwały dotyczące utworzenia Związku Elektrowni Polskich oraz Związku Elektrotechników Polskich.

¹⁵ *Polskie Towarzystwo Politechniczne...*, s. 14.

¹⁶ J. Strzałka, *Oddział...*, s. 6.

Przebieg czerwcowego Zjazdu w Warszawie w 1919 r. rozwiął wszelkie wątpliwości co do konieczności utworzenia ogólnopolskiego Stowarzyszenia Elektrotechników Polskich.

W dniach 7–9 czerwca 1919 r. na Ogólnopolskim Zjeździe Elektrotechników w Warszawie zostało powołane do życia Stowarzyszenie Elektrotechników Polskich, przemianowane w 1926 roku na Stowarzyszenie Elektryków Polskich (SEP).

W zjeździe założycielskim wzięło udział 17 elektryków krakowskich, którzy wygłosili 5 referatów oraz przedstawili projekt regulaminu Polskiej Delegacji Elektrotechnicznej. Koło krakowskie wraz z warszawskim, lwowskim, łódzkim i sosnowieckim przystąpiły do Stowarzyszenia jako założycielskie, a lider elektryków krakowskich kol. Stanisław Bieliński wszedł w skład 8-osobowego Zarządu Głównego SEP, na czele którego stanął prof. Mieczysław Pożaryski.

Elektrycy lwowscy byli reprezentowani przez 14 delegatów, a w drugim dniu Zjazdu dyr. Józef Tomicki ze Lwowa pełnił funkcję przewodniczącego prezydium Zjazdu. W skład 8-osobowego Zarządu Głównego SEP weszło też dwóch delegatów ze Lwowa: prof. Gabriel Sokolnicki i dyr. Józef Tomicki oraz związany wcześniej ze Lwowem – prof. Kazimierz Drewnowski¹⁷.

Sekcja Elektrotechniczna przy KTT istniała formalnie do 16 czerwca 1920 roku, kiedy to utworzono Koło Krakowskie SEP. Liczyło ono wówczas 26 członków. Na pierwszego prezesa Koła, przemianowanego w 1928 roku na Oddział, został wybrany kol. Stanisław Bieliński – dyrektor Elektrowni Miejskiej w Krakowie. Koło Krakowskie SEP prowadziło działalność naukowo-techniczną poprzez organizowanie odczytów i zebrań dyskusyjnych. Odbywały się również spotkania towarzyskie. W latach trzydziestych utworzono w SEP instytucję członka zbiorowego, Oddział Krakowski SEP pozyskał wówczas trzech członków zbiorowych, którymi byli: Fabryka Kabli w Krakowie, Elektrownia Okręgowa Sierśza Wodna oraz Elektrownia Miejska w Krakowie. Oddział Krakowski czynnie uczestniczył w życiu Stowarzyszenia, organizując m.in. VI Walne Zgromadzenie Członków SEP w 1934 roku. W czasie tego zgromadzenia zorganizowano w Akademii Górniczej wystawę krajowej wytwórczości elektrotechnicznej. W latach 30. XX wieku systematycznie zwiększała się liczebność oddziału – w lutym 1939 roku zrzeszał on 46 członków oraz pięciu członków zbiorowych¹⁸.

¹⁷ Tamże, s. 6–7.

¹⁸ A. Juszczyński i in., *60 lat...*, s. 10.

Na ostatnim, przed wybuchem drugiej wojny światowej, Walnym Zebraniu Oddziału Krakowskiego, które odbyło się 22 lutego 1939 roku wybrano Zarząd, a prezesem został Jan Szmidt.

Do najbardziej zasłużonych działaczy Koła i Oddziału Krakowskiego SEP w dwudziestolecu międzywojennym należeli prezesi: Stanisław Bieliński (1920–1932), Maryan Porębski (1932–1933), Henryk Dubeltowicz (1933–1935), Leonard Zgliński (1935–1938), Tadeusz Moskałewski (1938–1939), Jan Szmidt (1939) oraz: Zygmunt Bednarski, Waław Ciesławski, Stanisław Kijas, Jan Pawlik, Izidor Pilkiewicz i Stanisław Rodański.

18 grudnia 1919 roku w trakcie nadzwyczajnego walnego zebrania członków Sekcji Elektrotechnicznej Towarzystwa Politechnicznego we Lwowie nastąpiło rozwiązanie tej sekcji i ukonstytuowanie się Koła Lwowskiego Stowarzyszenia Elektrotechników Polskich. Na przewodniczącego Koła wybrano inż. Józefa Tomickiego, który pełnił tę funkcję do 1923 roku¹⁹.

W kolejnych latach działalność Koła Lwowskiego SEP sprowadzała się do organizacji spotkań odczytowych i dyskusyjnych oraz działań zmierzających do zwiększenia liczby członków Koła. W 1923 roku Koło Lwowskie liczyło 37 członków i było jednym z ośmiu Kół w Stowarzyszeniu liczącym 317 członków, a w roku 1939 liczba członków Koła wzrosła do 61.

Elektrycy lwowscy wykazywali od początku zaangażowanie w działalność elektrotechniczną na szczeblu ogólnopolskim. W latach 1934–1935 członkiem i sekretarzem Zarządu Głównego SEP był inż. Konrad Knaus, pełniący wcześniej przez cztery lata funkcję prezesa Oddziału Lwowskiego, zaś w latach 1936–1937 funkcję II wiceprezesa SEP pełnił prof. Włodzimierz Krukowski reprezentujący Lwów.

Na szczeblu ogólnopolskim działali z wielkim zaangażowaniem również inni elektrycy lwowscy w tym m.in. prof. Gabriel Sokolnicki w Głównej Komisji Przepisowej SEP oraz w Centralnej Komisji Normalizacji Elektrotechnicznej, ponadto istotny wkład miał związany ze Lwowem prof. Kazimierz Drewnowski, który był jednym ze współorganizatorów Stowarzyszenia oraz był szczególnie zaangażowany w działalność związaną z tworzeniem terminologii specjalistycznej, we współpracę z międzynarodowymi organizacjami naukowo-zawodowymi i w tworzenie instytutów elektrotechnicznych.

¹⁹ J. Strzałka, *Oddział...*, s. 7.

20 lutego 1939 roku we Lwowie odbyło się ostatnie doroczne walne zebranie Oddziału Lwowskiego SEP, na którym prezesem wybrano inż. Konrada Knausa, a wiceprezesem – prof. Kazimierza Idaszewskiego²⁰.

W ciągu blisko 40-letniej zorganizowanej działalności Sekcji, Koła i Oddziału Lwowskiego SEP aktywnością wyróżniło się wielu działaczy, spośród których należy wymienić kolejnych przewodniczących i prezesów: Józefa Tomickiego (1906, 1907, 1912, 1913, 1919–1923), Tadeusza Gayczaka (1908, 1909, 1911, 1916, 1917) Aleksandra Rotherta (1910, 1914, 1915), Romana Januszkiewicza (1918), Kazimierza Idaszewskiego (1924, 1925), Mariana Dziewońskiego (1926, 1927), Adama Ebenberga (1928, 1929), Konrada Knausa (1930–1933 i 1937–1939) i Gabriela Sokolnickiego (1934–1936).

Podsumowanie

Życie naukowe i zawodowe elektrotechników lwowskich od początku XX wieku skupione było w Sekcji Elektrotechnicznej Towarzystwa Politechnicznego we Lwowie, która starała się obudzić aktywność elektrotechników w Galicji.

Jedną z pierwszych prac Sekcji było ujednoczenie słownictwa elektrotechnicznego w Galicji i następnie porozumienie się z elektrotechnikami z Kongresówki celem ustalenia jednolitego polskiego słownictwa elektrotechnicznego.

W swoich pracach Sekcja Lwowska była energicznie wspierana przez Sekcję Elektrotechniczną przy Krakowskim Towarzystwie Technicznym, która powstała później i miała podobny program co Lwowska. Krakowskie Towarzystwo Techniczne razem z Towarzystwem Politechnicznym we Lwowie, w latach 1883–1890, wydawało też wspólny organ „Czasopismo Techniczne”.

Po pierwszej wojnie światowej wspólna działalność elektryków krakowskich i lwowskich koncentrowała się na tworzeniu ogólnopolskiej organizacji elektrotechników.

W 1919 roku elektrycy krakowscy i lwowscy byli głównymi inicjatorami zorganizowania Ogólnopolskiego Zjazdu Elektrotechników w Warszawie, gdzie powołano do życia Stowarzyszenie Elektrotechników Polskich (przemianowane w 1926 r. na Stowarzyszenie Elektryków Polskich). Można więc uznać, że Sekcja Lwowska wraz z Krakowską po zjednoczeniu Polski przyczyniły się wydatnie do zjednoczenia polskich elektrotechników, a ponadto w kolejnych latach jako

²⁰ Tamże, s. 8.

Koła i Oddziały SEP pracowały wspólnie i harmonijnie nad rozwojem elektryki w Polsce.

Bibliografia

- Dąbrowski M., *Książka pamiątkowa jubileuszu Krakowskiego Towarzystwa Technicznego 1877–1902*, Kraków, 1902.
- Energetyka krakowska 1905–2005*, red. J. Lach, Kraków 2005.
- Juszczyński A., Majewski J., Strzałka J., *60 lat Oddziału Krakowskiego Stowarzyszenia Elektryków Polskich*, Kraków 1979.
- Polskie Towarzystwo Politechniczne we Lwowie 1877–1927. Księga Pamiątkowa*, red. M. Matakiewicz, Lwów 1927.
- Piłatowicz J., *Technicy Lwowa i Krakowa wobec perspektywy odzyskania przez Polskę niepodległości*, „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki” 1999, nr 3–4.
- Strzałka J., *Oddział Lwowski Stowarzyszenia Elektryków Polskich*, Kraków 2009.

ABSTRAKT

Elektrotechnicy lwowscy od początku XX wieku byli skupieni w Sekcji Elektrotechnicznej Towarzystwa Politechnicznego we Lwowie, a krakowscy – w Sekcji Elektrotechnicznej Krakowskiego Towarzystwa Technicznego. W swoich pracach Sekcja Lwowska była energicznie wspierana przez Sekcję Elektrotechniczną przy Krakowskim Towarzystwie Technicznym, która powstała później, ale miała podobny program co Lwowska. Po pierwszej wojnie światowej wspólna działalność elektryków krakowskich i lwowskich koncentrowała się na tworzeniu ogólnopolskiej organizacji elektrotechników. W 1919 roku elektrycy krakowscy i lwowscy byli głównymi inicjatorami zorganizowania Ogólnopolskiego Zjazdu Elektrotechników w Warszawie, gdzie zostało powołane do życia Stowarzyszenie Elektrotechników Polskich. W omawianym okresie Sekcja Lwowska wraz z Sekcją Krakowską po zjednoczeniu Polski przyczyniły się wydatnie do zjednoczenia polskich elektrotechników, a ponadto w kolejnych latach jako Koła i Oddziały SEP pracowały wspólnie i harmonijnie nad rozwojem elektryki w Polsce.

COOPERATION BETWEEN ELECTRICIANS FROM CRACOW AND LVIV UP TO 1939**ABSTRACT**

Since the beginning of the 20th century Lviv electrical engineers had belonged to the Electrical Engineering Section of the Polytechnic Association in Lviv, and its Cracow counterparts – to the Electrical Engineering Section of the Cracow Technical Association. The Lviv Section was strongly supported by the Electrical Engineering Section of the Cracow Technical Association, which was created later but had a similar programme. After the First World War the common activities of electricians from Cracow and Lviv concentrated on creating one national organisation of electrical engineers. In 1919 electricians from Cracow and Lviv were among the main initiators of the All-Poland Convention of Electrical Engineers in Warsaw. The Association of Polish Electrical Engineers (SEP) was founded during that Convention. Afterwards and especially after unifying Poland, both the Lviv Section and the Cracow Section contributed towards unifying Polish electrical engineers, and in the subsequent years – as Sections of the SEP – they both worked in harmony to develop that segment of Polish science and economy.